

«Құзыреттілік орталықтары», «Мектепке дейінгі ұйымдағы топта күн бойында екі педагог» пилоттық жобалары өткізілетін эксперименттік алаңдарды ұйымдастыру бойынша ұсынымдар

Пилоттық жобалардың мақсаты мен міндеттері

Мақсаты – мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесінде апробациядан өткен және ұсынылған инновацияларды одан әрі тарату үшін объективті бағалау және шешімдерді әзірлеу мақсатында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудағы педагогикалық тәсілдердің пәрменділігін практикада тексеру.

Міндеттері:

тікелей әкімшілік басқарудан мотивациялық жүйе қалыптастыруға, педагогтердің шығармашылық бастамасын дамытуға көшу;

баланың дамуына әсер ететін қоршаған ортаның нақты көрсеткіштері негізінде білім беру қызметтерін көрсету сапасын басқару тетігін әзірлеу;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту педагогтерінің кәсіби деңгейін арттыру;

сапалы білім беру қызметтерін ұсынуда мектепке дейінгі ұйымдардың әлеуетін арттыру;

мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласындағы көшбасшы-басқарушылар корпусын құру;

білім беру сапасының көрсеткіштері төмен мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін жақсарту.

Пилоттық жобалардың критерийлері:

заманауи талаптарға жауап беретін материалдық-техникалық база;

заттық-дамытушылық орта;

білікті педагогтер;

үздік педагогикалық тәжірибе;

ата-аналарды тартудың тиімді тәжірибесі.

Ұйымдастыру жұмысы:

1) Балаларды ерте дамыту институты сарапшысының мектепке дейінгі ұйымдағы педагогикалық процесті бір күндік алдын ала бақылауы;

2) Балаларды ерте дамыту институты сарапшысының педагогтердің үздік практикасын тарату үшін таңдалған топтарға баруы;

3) мектепке дейінгі ұйымда бақылау нәтижелерін талқылау және мектепке дейінгі ұйымға, педагогтерге арналған ұсынымдар әзірлеу;

4) пилоттық жобаларды жүргізуге жауапты тұлғаларды (әдіскерді, психологті, тәрбиешілерді) айқындау (1-кесте);

және мектепке дейінгі ұйымның жергілікті актісімен бекіту (бұйрық);

5) пилоттық жобаларды жүргізу өлшемшарттарын ескере отырып, 2022 жылғы сәуір-мамыр айларына арналған мектепке дейінгі ұйымның жұмыс жоспарын жасау;

8) айына бір рет жұмыстың аралық нәтижелерін қорытындылау;

9) пилоттық жобаларды әдістемелік сүйемелдеуді қамтамасыз ететін үйлестірушілермен пилоттық жобаларды талқылау;

11) пилоттық жобалар аясында ата-аналар арасында сауалнама ұйымдастыру.

Пилоттық жобаларды жүзеге асыру:

1) мектеп жасына дейінгі топтар арасында негізгі топ пен бақылау тобын таңдау (2-кесте);

2) пилоттық жобаны іске асыру кезінде топтардың күн тәртібін жасау;

3) заттық-дамытушылық ортаны құру және ойын кеңістігін қызығушылық орталықтары бойынша аймақтарға бөлу;

4) негізгі топ және бақылау тобы үшін оқу бағдарламасының тақырыптары мен материалдарының мазмұнын нақтылау;

5) тәрбие мен оқыту процесінің циклограммасын жасау;

6) балаларды ойын арқылы оқытуды жүзеге асыру;

7) «педагог-бала» деңгейінде сапалы өзара іс-әрекетті ұйымдастыру;

9) білім беру салаларын интеграциялау негізінде Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру;

10) педагогтердің, әдіскердің, психологтің, мектепке дейінгі ұйым басшысының күнделікті бақылауларын бекіту.

Екі тәрбиешінің қатысуымен эксперименттік топтарда жұмыс күні ішінде іс-шаралар ұйымдастыру

1. Топтағы ағымдағы кестеге талдау жүргізу, проблемалар мен қиындықтарды бөліп көрсету.

2. Әр мәселеге 1-2 шешім ұсыну.

3. Екі тәрбиешісі бар топ үшін сәйкес келетін кесте нұсқасын ұсыныңыз.

4. 2-3 күн ішінде туындаған барлық қиындықтар мен проблемаларды жазып алыңыз.

5. Командамен бірге мәселелерді шешу үшін не өзгертуге болатындығын талқылаңыз.

6. Әр апта сайын топпен эксперимент барысын талқылаңыз.

Топтағы тәрбиешілер санының артуымен жұмыста нені жақсартуға болады:

- жеке жұмыс;

- балалардың өз бетінше зерттеуіне көбірек уақыт;

- балалармен сөйлесуге көбірек уақыт бөлу (балалар өздеріне не қызықтыратынын және олар үшін не маңызды екенін айтқан кезде);

- баланың өз бетінше әрекеттенуіне көбірек уақыт (киіну, шешіну, артынан жинау және т. б.);

- топтағы балалар саны мен ересектер санының арақатынасын сақтау;

- балалардың эмоционалды дамуына уақыт бөлу, олардың эмоциялары мен сезімдері туралы айту;
- балалардың ұйқысы кезінде тәрбиешінің өз жұмысына рефлексияға уақыт бөлуі.

Не нәрсеге назар аудару керек:

- * Кеңістікті ұйымдастыру
- * Егер бірінші тәрбиеші – ата-ана, ал екінші тәрбиеші - педагог болса, Орта үшінші тәрбиеші ретінде жұмыс істей алады
- * Қоршаған ортадағы барлық нәрсе баланың назарын аударып, оның дамуына көмектесетін етіп ұйымдастырылуы қажет. Содан кейін қоршаған орта балалардың дамуына жұмыс жасауы тиіс, заттар, материалдар, кеңістікке, қабырғалар және еден - бәрі білім беру ресурсы ретінде қолданылады.
- * Ортаның қанықтылығы-балалар қолдана алатын әртүрлі материалдар мен ойындардың жеткілікті мөлшері қажет. Ортаның қолжетімділігі-қолжетімді материалдардың болуы, балалар үшін оларды өз бастамасы бойынша дербес пайдалану мүмкіндігі маңызды. Ортаның қанықтылығы мен қол жетімділігі ғана емес, сонымен бірге ересек адамның балаларға оны игеруге қалай көмектесетіні де маңызды.
- * Егер баланың өзін қоршаған ортаға (кеңістікке) әсер ету мүмкіндігі болса, ол маңызды және құнды тәжірибе алады, өзін осы кеңістіктің иесі және субъектісі ретінде сезінеді.
- * Балалар өздерінің суреттерін қабырғалар мен фотолардан көргенде, олардың жоспарлары, идеялары, жұмыстары маңызды екенін және оларды құрметтейтінін сезінеді.
- * Қызығушылық орталықтары
- * Оқшау орындар
- * Ортадағы сауаттылық
- * Қарым-қатынас
- * Тәрбиешінің әр баламен жылы қарым-қатынасын қалыптастыру
- * Балалар арасындағы қақтығыстарды шешу
- * Әлеуметтік нормаларды түсіну
- * Достарымен іс-әрекеттерді таңдау мүмкіндігі
- * Куррикулум (бағдарлама)
- * Апта ішінде бірыңғай тақырыптың болуы (әндер, кітаптар, белсенділік, осы тақырыпта кеңістікті безендіру)
- * Балаларда күніне кемінде 2 сағат физикалық белсенділік уақыты бар (сыртта серуендеу (құрылымдалмаған), балаларға белсенді қозғалуға рұқсат етілген, қозғалысты тәрбиешілер қолдайды)
- * Сабақтар тек үстелдерде ғана өткізілмейді (егер бұл ұсақ моторика/сурет салу болса, қалғаны қозғалыста, кілемде, жатып және т. б.)
- * Кітап оқу-бұл күнделікті іс-әрекет (мұғалім балаларға қызықты кітапты кілемде дауыстап оқиды, суреттерді көрсетіп, мәтінді саусақпен көрсетеді, бірақ балаларды оқуға мәжбүрлемейді)

* Онымен сөйлесу арқылы баланың сөйлеуін дамыту және балаларға сөйлесу мен талқылауға мүмкіндік беру

* Баланың қажеттіліктеріне назар аударылады

Балаларда нені қолдау керек:

Дербестік дегеніміз – мәселені алдын-ала таңдап, іс-қимыл режимін жоспарлау, содан кейін нәтижені талдау арқылы шеше білу

Балалар өздері өте күрделі іс-әрекеттерді жасай алады, егер бұл әрекеттердің мәні оларға түсінікті болса

Дербестікке қолдау көрсету үшін топтың барлық ортасы және өмірді ұйымдастыру осыған жұмыс істеуі тиіс

Бастама-бұл сыртқы жағдай талап етпеген жерде әрекет ету ниеті мінез-құлықтың күрделі формасы, онда бала өзін ғана емес, сонымен бірге сыртқы жағдайлар мен мәдениеттілік талаптарын ескеруі керек, ол, ең алдымен, ересек адаммен бірге бұрын игерген дағдыларын қолданады

Балалар бастамасын қолдау жолдары:

* психологиялық жайлылық жасау және кез-келген іс-әрекетте ересек адаммен эмоционалды байланыста болу

* ересектермен бірлескен ойын

* көбірек сөйлесу (жоспарлар туралы, әрекеттерге түсініктеме беру, түсіндіру, сұрақтар қою)

* суреттерді қарастыру, кітап оқу, бірге жаңа нәрселерді көру, таңдану, ойлап табу, заттардың қасиеттерін зерттеу

таңдауды ұсыну

* ортада: өз жоспарларын өз бетінше жүзеге асыру үшін кеңістікті жабдықтаңыз (сурет салу, ойнау, оқу және т. б. үшін)

* мәселелерге, проблемалық мәселелерге, балалар идеяларын қолдауға және талқылауға, идеяларды жүзеге асыру тәсілдерін талқылауға баса назар аудару.

Егер мұғалім балалар тобында бастаманы қолдаса, онда балалар конфликтіге бармайды, оларда қызықты әрекет түрлері болады, олар бірі-бірімен алмаса алады, бірлескен ойындар ұйымдастыра алады, оларда көптеген идеялар бар

Эмоционалды жайлылық

Ол барлық салаларда баланың одан әрі дамуына негізделген.

Баланың эмоционалды жайлылығы оның қажеттіліктерін, мүдделерін, сезімдерін құрметтеуге негізделген

• Баланың сана-сезімі енді ғана қалыптаса бастағанын ескеру. Өзін бағалауда ол ересектердің мағыналы сөздеріне сүйенеді

Танымдық дамуы

- қабылдауды, ойлауды, қиялды дамыту, міндеттерді шешу қабілетін дамыту;

- танымдық дамуды фактілерді механикалық есте сақтаумен шатастыруға болмайды.

Қиял - бұл мектепке дайындықтың маңызды факторларының бірі. Қиялдағы мәселелерді шеше отырып, бала ішкі жоспарда бейнені құруды үйренеді, қолма-қол іс-әрекеттен болжамды мүмкіндікке ауысуды үйренеді.

Мектеп жасына дейінгі жастағы бала әр түрлі мәселелерді шешуге дайын болуы керек, ал психологтар қиялды мектепте оқуының сәттілігін болжаудың бірі деп санайды, өйткені қиялда бала ішкі жоспарда бейнені құруды үйренеді, ол көргендерін және әлі көрінбейтін нәрсені түйсінуді үйренеді.

Құрдастарымен қарым-қатынас және өзара іс-әрекет

ортақ оң ықпалды шарттары бар өзара іс-қимыл

шағын топтарда жұмыс жасау

қоршаған орта бірлескен қызметті белсендіреді

құрмет ережелері

ересек адам - дұрыс әлеуметтік қатынастардың үлгісі болуы тиіс

Ересек адамның міндеті-олардың қарым-қатынасында делдал, медиатор болу және бір-бірімен келіссөздер жүргізуге, байланыс нүктелерін табуға үйрету

Физикалық өзін-өзі реттеу

өз сезімдерін, эмоциялар, мінез-құлық, қозғалысын бақылау қабілеттілігі

Өзін-өзі реттеу - бұл еркіндіктің дамуының нәтижесі

Өзін-өзі реттеу – қабілетін, өзінің денесін, эмоцияларын, мінез-құлықын басқару.

Балалар үшін физикалық өзін-өзі басқаруды дамыта алатын кеңістік құру.

Денені, эмоциялары мен сезімдерін және мінез-құлықты бақылау бұл адам өміріндегі одан әрі табысқа негізделетін дағдыларымен тығыз байланысты және оған негіз болып табылады

Эстетикалық даму

Кішкентай бала үшін эстетика - бұл эксперимент және зерттеу. Сұлулық оған әлі түсініксіз және маңызды емес, және жалпы, оған өз түсінігі сұлулық.

Жас кезіндегі бала өзінің сенсорлық тәжірибесін кез-келген нәрсемен мүмкіндігінше байытуы керек.

Балаға көркем, музыкалық, театрлық мақсаттағы әртүрлі материалдармен тәжірибе жасауға мүмкіндік бере отырып, біз шығармашылық механизмін іске қосамыз.

Баланың шығармашылық дамуы үшін оған оңтайлы жағдай жасау керек - бұл материалдың әртүрлілігі, оның қолжетімділігі.

Күн режимі (үлгі жобасы)

07: 30-08: 00 келу

08: 00-08: 30 ТАҢҒЫ АС (жеке уақыт, икемді болуын ескеру)

08:30 – 09: 00 кілемдегі таңертеңгілік шеңбер (топта бірлескен талқылау, бүгін қандай күн, ауа-райы қандай, балалар өздерін қалай сезінеді, бүгін не жоспарланған)

09:00-09: 45 шағын топтардағы белсенділік (мысалы, сурет салу және математика біріктірілген)

09: 45-10: 45 аулада серуендеу

11: 00-11: 30 Түскі ас (балалар өздеріне қызмет етеді, ересектер тек көмектеседі)

11:45 – 13: 30 оқиғалар, ертегі оқу (әңгіме) және ұйқы

13: 30-14: 15 кішкентай топтардағы белсенділік (мысалы, пазлдар, кейбір балалар әлі ұйықтап жатқан болуы мүмкін)

14: 15-14: 45 екінші тамақ

14: 45-15: 30 еркін ойын

15: 30-17: 00 серуен (үйге қайту уақытына дейін)

17:00 баламен, ата-анамен және тәрбиешімен бірге қысқа уақытқа жиналу және талқылау (бала үшін қалай өтті, қандай жарқын сәттер, қиындықтар болды)

Күтілетін нәтижелер:

озық тәжірибесі бар мектепке дейінгі ұйымдардың санын ұлғайту;

үздік озық педагогикалық тәжірибені тарату;

мектепке дейінгі ұйымдар көрсететін білім беру қызметтерінің сапасын арттыру;

көшбасшы-басқарушылардың көмегімен жергілікті жерлерде озық тәжірибені тарату және енгізу үшін бірыңғай басқару орталықтарына (мектепке дейінгі ұйымдардың альянстарына) «өсу нүктелерін» одан әрі шоғырландыру;

сапалы білім беру қызметін ұсынатын және сапа критерийлерінің талаптарына сәйкес келетін мектепке дейінгі ұйымдардың санын ұлғайту.

**Пилоттық жобаларға қатысатын
мектепке дейінгі ұйымның жауапты педагогтері**

№ р\н	Мектепке дейінгі ұйым атауы	НТ тәрбиешінің аты-жөні	БТ тәрбиешіні ң аты-жөні	Әдіскердің аты-жөні	Психолог тің аты- жөні
		Аты-жөні	Аты-жөні	Аты-жөні	Аты-жөні
1	«Алтын бесік» бөбекжайы МКҚК Петропавл қ. Солтүстік Қазақстан облысы				
2	ҚР ПІБ МО «Қарлығаш» балабақшасы» РМК Нұр- Сұлтан қ.				
3	№ 95 «Алматы» бөбекжайы МКҚК Нұр-Сұлтан қ.				
4	№ 33 «Нұрсәт» балабақшасы МКҚК Ақтөбе қ., Ақтөбе облысы				
5	№ 96 бөбекжайы КМҚК Павлодар қ. Павлодар облысы				
6	«Еркем-ай» балалар тәрбие- білім беру орталығы» ЖШС Талғар қаласы Алматы облысы				
7	«Шаңырақ» бөбекжайы КМҚК Қарағанды қ. Қарағанды облысы				
	Барлығы				

Ескерту:

НТ – негізгі топ;

БТ – бақылау тобы

**Пилоттық жобаларға қатысатын
мектепке дейінгі ұйымдардағы топтардың саны**

№ п\п	Мектепке дейінгі ұйым атауы	ӨН - НТ	ӨН - БТ	«ЕТ» - НТ	«ЕТ» - БТ
1	«Алтын бесік» бөбекжайы МКҚК Петропавл қ. Солтүстік Қазақстан облысы	2	1	1	1
2	ҚР ПІБ МО «Қарлығаш» балабақшасы» РМК Нұр-Сұлтан қ.	2	1	1	1
3	№ 95 «Алматы» бөбекжайы МКҚК Нұр-Сұлтан қ.	2	1	1	1
4	№ 33 «Нұрсәт» балабақшасы МКҚК Ақтөбе қ., Ақтөбе облысы	2	1	1	1
5	№ 96 бөбекжайы КМҚК Павлодар қ. Павлодар облысы	2	1	1	1
6	«Еркем-ай» балалар тәрбие-білім беру орталығы» ЖШС Талғар қаласы Алматы облысы	2	1	1	1
7	«Шаңырақ» бөбекжайы КМҚК Қарағанды қ. Қарағанды облысы	2	1	1	1
Барлығы		14	7	7	7

Ескерту:

ӨН - НТ - «Өсу нүктесі» - негізгі топ;

ӨН – БТ – «Өсу нүктесі» - бақылау тобы;

«ЕТ» - НТ - «Екі тәрбиеші» - негізгі топ;

«ЕТ» - БТ - «Екі тәрбиеші» - бақылау тобы.